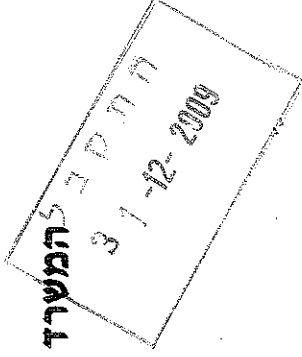

מדינת ישראל

המשרד לביטחון הפנים

ה מ ש ר ה י ו ע י
טל: 02-5428071/3
פקס: 02-5323596
י תבת תשי"ע
27 דצמבר 2009

כתובתנו באינטרנט: www.mops.gov.il
חמ 14 - 05165409

לכבוד:
נשיא בית המשפט העליון
נשיא בית הדין הארצי לעבודה
נגיד בנק ישראל
מזכיר הממשלה
היועץ המשפטי לממשלה
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) (+ במייל - mazalr@justice.gov.il)
חזוה בר, מ' המשפטים - בפקס: 02-6467789

נציג שירות המדינה
הממונה על התקציבים
היועץ המשפטי משרד _____
היועץ המשפטי, משטרת ישראל
היועץ המשפטי, שירות בתי הסוהר
היועץ המשפטי, שירות הביטחון הכללי
דיקן הפקולטה למשפטים אוניברסיטת העברית, ירושלים
דיקן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב
דיקן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן
דיקן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
פרקליט צבאי ראשי
היועץ המשפטי, רשות הדואר
מנהל המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי, הפקולטה למשפטים, ירושלים
לשכת עורכי הדין, רח' דינאל פריש 10, תל-אביב
המועצה הישראלית לקרימינולוגיה
הסניגוריה הצברית, ענייד ענבל רובינשטיין, הנרייטה סאלד 4, ת.ד. 33246, ת"א 61332
האגודה לזכויות האזרח

הנדון: תזכיר חוק שהייה שלא כדין (איסור שיוע) (הוראת שעה) (תיקון מס' 1).

התשי"ע - 2009

רצי"ב תזכיר החוק שבנדון.

אודה על קבלת הערותיכם בתוך 21 יום.

בכבוד רב,

יואל חדר, ענייד
היועץ המשפטי

העתק:
מר חגי פלג, מנכ"ל המשרד
מר דני קרליבו, ראש את"ב
גב' טל וולוביץ, דוברת המשרד

תזכיר חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (תיקון מס'), התשע"ע- 2009

א. שם החוק המוצע

חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (תיקון מס' ___), התשע"ע- 2009

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראת שעה), התשנ"ו-1996 (להלן- החוק), קובע כהוראת שעה תיקוני חקיקה בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 ובחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן- חוק הכניסה לישראל).

החוק קובע, בין היתר, עבירות של מעסיקים, מסיעים ומלינים של תושבי אזורי יהודה, שומרון וחבל עזה הנכנסים לישראל או השוהים בה שלא כדין (להלן – תושב זר) וכן על הנותנים רשות לתושב זר שאינו רשאי לנהוג בישראל, לנהוג בה ברכב הרשום בישראל – זאת בשל הסכנה לביטחון תושבי ישראל הנובעת מעבירות אלה.

עיקרי תיקון החקיקה

עיקר 1 תופעת הסיוע לתושבים זרים, בעיקר בתחום ההסעה, השתכללה מאוד בשנים האחרונות. בצד מסיעים בודדים ישנן כיום רשתות מאורגנות שמטרתן הסעת תושבים זרים. המדובר בתופעה שאחת המוטיבציות המרכזיות שלה הינה כלכלית.

עקב היכרות התושבים הזרים עם ישראל, דרכי הכניסה אליה ויכולת ההיטמעות שלהם באוכלוסייה, הם מהווים יעד אטרקטיבי לגיוס והפעלה של גורמי טרור ואמצעי נוח לקידום פעילות טרור, ובשנים האחרונות ניכרת מעורבותם במעשי טרור בין אם באופן ישיר או עקיף.

בשל ההתקדמות בהקמת גדר ההפרדה ועליית מחירי ההסעה של תושבים זרים, ניכרת מגמה של שהייה ארוכה יותר בתחומי מדינת ישראל וקיומם של מלינים יעדיים בשכר. החוק שנקבע כהוראת שעה, הוארך מעת לעת, ולאחרונה עד ליום טז בניסן התש"ע (31.3.2010). מאחר שהמצב הביטחוני שהביא לחקיקתו עומד בעינו ולא נראה שינוי בעתיד הקרוב, מוצע לקבוע הסדרי קבע בחקיקה לעניין הטיפול במסייעים לתושבים זרים.

עיקר 2 על פי ההסדר הקיים כיום בסעיף 12א(ג) לחוק הכניסה לישראל, העונש בגין הסעת תושב זר הנו שנתיים מאסר או קנס. מוצע לקבוע מדרג של חומרה בהקשר זה, כאשר בגין הסעת תושב זר יעמוד עונש המאסר על שנתיים או קנס, ללא שינוי המצב החוקי היום. מתוך כוונה לתת מענה למיסוד התופעה, ייקבע רובד ענישה חמור יותר, בגינו ניתן יהיה

להטיל עונש של שלוש שנות מאסר או קנס, כאשר מתקיימות נסיבות מחמירות בהן נעשה שימוש באמצעים מתוחכמים ובשיטות עבודה המעידות כי ההסעה נעשתה באופן מאורגן ומסודר. המצבים המוצעים ברובד ענישה זה הינם:

- 1) הסעה, כאשר ברכב נעשה שינוי או תוספת בכוונה להסתיר את התושב הזר או הוסף מתקן מיוחד, שתכליתו להסתיר תושבים זרים. שינוי או הוספת מתקן כאמור מצביעים על כוונה להסיע עובדים זרים ששוהים שלא כדין בישראל באופן שיטתי.
- 2) הסעה של שישה תושבים זרים או יותר, שכן, במרבית המקרים, אין מדובר בהסעה אקראית על ידי רכב פרטי, אלא בהסעה על ידי רכב שמטרתו היא הסעה מאורגנת.
- 3) הסעה מטעמו של מנהל או מארגן של שירותי הסעות.

עיקר 3 הסמכות למתן הוראות איסור שימוש הינה כלי נדרש לצורך הפסקתו של המשך הסיכון המהותי והבטיחותי הכרוך. בהסעת תושבים זרים. מוצע לקבוע כי השימוש בסמכות זו ייעשה במקרים בהם ניתן להסיק כי קיים חשש להמשך הסיכון לציבור, בין אם לאור ניסיון העבר - מעורבות קודמת של הנהג או של רכב בהסעת תושבים זרים השוהים בישראל שלא כדין, או לאור הנסיבות המחמירות של העבירה שבוצעה.

כן מוצע, כי לאור צמצום האפשרות להורות על איסור שימוש ברכב רק במקרים בהם קיים בסיס לחשש להמשך הסיכון הכרוך בהסעת תושבים זרים השוהים בישראל שלא כדין, לא תהיה אבחנה בין איזורי התפר לאזורים אחרים וזאת בשונה מההסדר הקיים בהוראות השעה.

עיקר 4 מוצע לקבוע כי סמכות בית המשפט להורות על איסור שימוש ברכב, הקבועה בסעיף 12א(ג2) לחוק הכניסה לישראל, תהיה סמכות רשות, וכי יינתן לבית המשפט שיקול דעת רחב לגבי המקרים בהם תהיה לו הסמכות לאסור שימוש ברכב. לעניין זה, מוצע לקבוע כי לבית המשפט סמכות ליתן צו כאמור לאחר שהרשיע אדם לפי סעיף 12א(ג6) בהתייחס לרכב ששימש לביצוע הסעות מאורגנות כאמור בסעיף.

עיקר 5 מוצע לקבוע כי סמכות בית המשפט להורות על פסילת רישיון נהיגה, הקבועה בסעיף 12א(ג4) לחוק הכניסה לישראל תהיה סמכות רשות.

עיקר 6 תופעת הסיוע לתושבים זרים, בעיקר בתחום ההסעה, השתכללה מאוד באופן שקיימות רשתות מאורגנות שמטרתן היא ארגון הסעתם של תושבים זרים באופן שיקל עליהם להיכנס לתחומי מדינת ישראל ולצאת ממנה לאזור, לכן מוצע לחוסיף במסגרת סעיף 12א לחוק הכניסה לישראל, עבירה נוספת שהעונש ביניה לא יעלה על חמש שנות מאסר, שעניינה ייחול או ארגון של שירותי הסעה.

עיקר 7 מוצע לקבוע כי החסדר הקבוע בסעיף 12א(ד3) לחוק הכניסה לישראל, החל כיום על כל המסיעים בשטח שגבולותיו מצוינים בתוספת, שעניינו הקמת חזקה שמשמעה היפוך נטל החוכחה, יצומצם כך שלאדם תקום חובת בדיקה באותם מקרים בהם צפוי להיות לכאורה בסיס

מוצק לחשד כי הוא מסיע תושב זר. החוקה תצומצם כך שבסיטואציות המפורטות יהיה על אדם להוכיח כי קיים את חובת הבדיקה:

(א) מסיע של שלושה או יותר תושבים זרים. בנסיבות אלו, כאשר מדובר במספר נוסעים

גדול קמה חזקה שאין מדובר בהסעה אקראית, אלא בהסעה מאורגנת, למעט כאשר מדובר בבני משפחה אחת.

(ב) המסיע קיבל או שצפוי לקבל תשלום עבור הנסיעה. בנסיבות אלו קיימת ציפייה ממסיע

מקצועי אשר מקבל תשלום עבור הנסיעה, שהוא יהיה מודע לסיכונים המתקיימים מהסעות באזור בו חלה החזקה.

עיקר 8 מוצע לקבוע כי סמכות בית המשפט להורות על חילוט רכב של מי שהורשע

בעבירת הסעה נוספת, הקבועה בסעיף 12א(ד2) לחוק הכניסה לישראל תהיה סמכות רשות.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקן סעיף 1 והתוספת לחוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראת שעה), התשנ"ו-1996, סעיף 12 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המנהלי

אין השפעה.

ה. להלן נוסח החוק המוצע

חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (תיקון מס'), התש"ע-2009.

1. בשם החוק, המילים "הוראת שעה" - ימחקו

2. בחוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה), התשנ"ו-1996 (להלן-

חוק איסור סיוע)¹, בסעיף 1 -

(ג) בשם הסעיף- במקום "הוראות שעה", יבוא - "שהייה שלא כדין";

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 168; חותש"ח, עמ' 387

(2) ברישה, המלים "עד ליום ט"ז בניסן התשי"ע (31 במרס 2010) - יימחקו ;

(3) בפסקה (2), המתקנת את חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952² (להלן - חוק הכניסה לישראל), בסעיף 12א(ג) המובא בה -

(1) אחרי פסקת משנה (1), יבוא :

"(1א) המסיע ברכב תושב זר השוהה בישראל שלא כדין, בניסבות הבאות, דינו מאסר 3 שנים או הקנס הקבוע בסעיף 61א(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977³ (להלן - חוק העונשין) :

(1) ברכב בו הסיע את התושב הזר נעשה שינוי או תוספת או נמצא בו מתקן, והכל במטרה להסתיר תושב זר השוהה בישראל שלא כדין ;

(2) הסיע שישה תושבים זרים או יותר, השוהים בישראל שלא כדין.

(3) הסיע מטעמו של מנהל או מארגן שירותי הסעות של תושבים זרים השוהים בישראל שלא כדין, או גותן שירותים כאמור בסעיף קטן (ג) ;

(2) בפסקת משנה (2), אחרי "הוראות פסקה (1)" יבוא "ו-(1א)"

(4) בפסקה (2), סעיף 12א(ג)1, - יימחק ובמקומו יבוא :

"היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) או (5), ראוי הוא למסור לנהג הרכב שבו נעברה העבירה או לבעל הרכב כאמור הודעה האוסרת את השימוש ברכב לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים, וליטול את רישיון הרכב לאותה תקופה, ובלבד שקיים יסוד סביר להניח שהתקיים אחד מאלה :

(1) נהג הסיע בעבר שוהים בלתי חוקיים ;

(2) הרכב שימש במהלך שלוש השנים האחרונות להסעת שוהים בלתי חוקיים ;

(3) נתקיימו נסיבות סעיף (1א), (ג)6.

בהודעה תצוין הסיבה לאיסור השימוש ברכב ולנטילת הרישיון."

(5) בפסקה (2), בסעיף 12א(ג2)-

(1) במקום המלים "יורה בצו", יבוא, "רשאי להורות בצו";

(2) הסיפה, החל מהמלים "אלא אם כן" ועד המלים "קצרה יותר"-
תימחק, ובמקומה יבוא:

"וכן רשאי הוא להוציא צו כאמור אם הרשע אדם לפי סעיף קטן (ג6)

(6) בפסקה (2), בסעיף 12א(ג4)-

(1) במקום המילה "יורה", יבוא "רשאי להורות";

(2) במקום המלים "לתקופה של שישה חודשים" יבוא- "לתקופה
שלא תעלה על שישה חודשים";

(3) הסיפה, החל במלים "ואולם רשאי" תימחק;

(7) בפסקה (2), אחרי סעיף 12א(ג5), יבוא:

"(ג6) המנהל או מארגן שירותי הסעה במטרה להקל או לאפשר כניסה או
שהיה שלא כדין של תושבים זרים, עונשו חמש שנות מאסר או קנס.

לעניין זה, אין נפקא מינא אם במסגרת עסקו האמור הוא מבצע גם פעילות
חוקית או פועל גם למטרה חוקית";

(8) בפסקה (2), בסעיף 12א(ד), בפסקה (3) -

בסיפה, אחרי המילה "תוספת", יבוא: "האמורות והתקיימו אחד
מהתנאים הבאים:

(א) ברכב חוסעו שלושה או יותר תושבים זרים שאינם בני משפחתו
השוחים בישראל שלא כדין;

בסעיף זה, "בני משפחה"- אביו, אמו, אחיו, אחותו, בנו, בתו.

(ב) המסיע קיבל, או שהיה צפוי לקבל, תשלום עבור הנסיעה";

(9) בפסקה (2), בסעיף 12א(ד1)-

(1) במקום המלים "יורה על חילוט", יבוא "רשאי להורות על
חילוט"

(2) הסיפה, החל מהמלים "ואולם רשאי"- יימחקו.

תיקון חוק מאבק בארגוני פשיעה, תשס"ג-2003,⁴ בתוספת הראשונה, אחרי פרט בארגוני פשיעה (7), יבוא:

"(א7) עבירות לפי סעיף 12א(ג) (1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

-02785409

⁴ ס"ח תשס"ג עמ' 502, ס"ח תשס"ט עמ' 66